

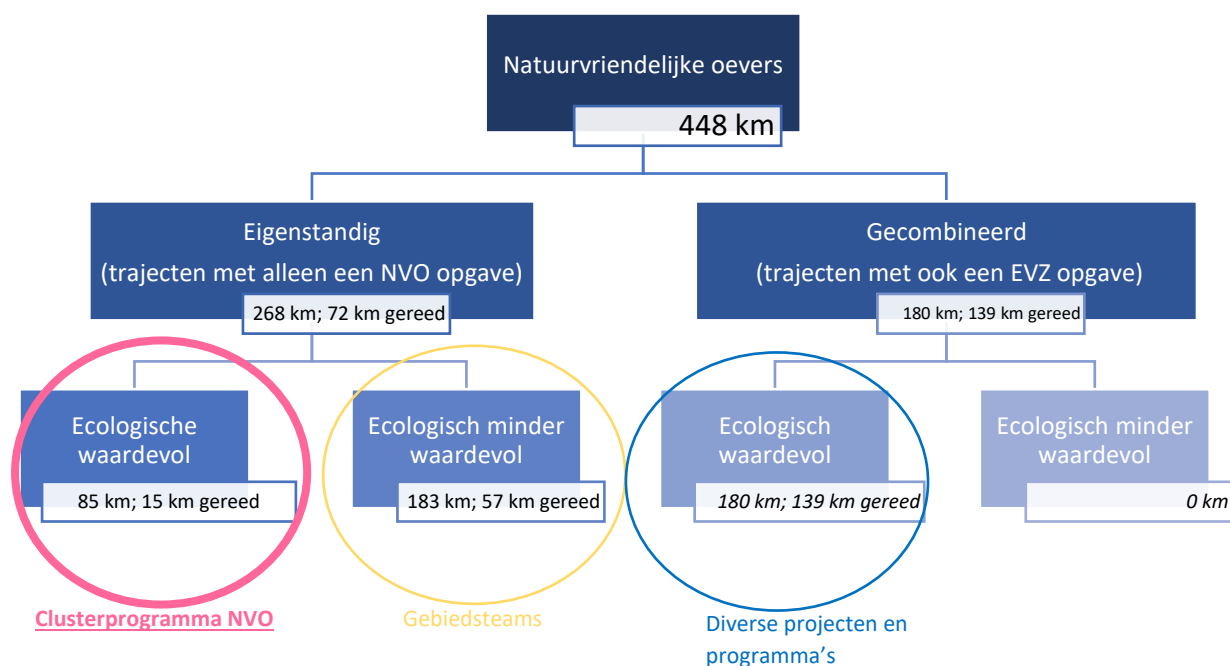
ADVIESNOTA VOOR HET ALGEMEEN BESTUUR D.D. 15 NOVEMBER 2024

VOORSTEL:

Het clusterprogramma voor natuurvriendelijke oevers (NVO's) voort te zetten en hiervoor een investeringskrediet beschikbaar te stellen van € 8.500.000,-.

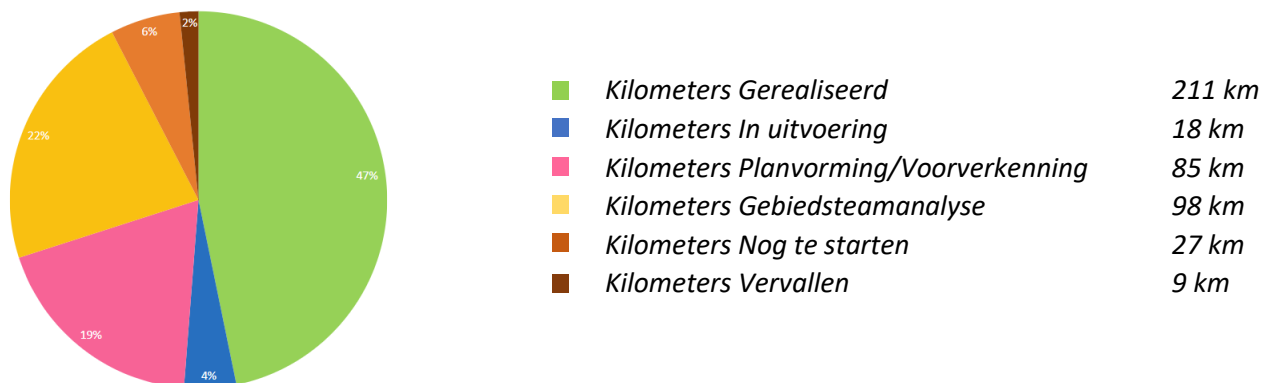
PROBLEEMSTELLING

De totale KRW-opgave voor natuurvriendelijke oevers is 448 km. De helft hiervan is op dit moment gerealiseerd. De waterlopen waar NVO's nog worden gerealiseerd voldoen nu niet aan de kaderrichtlijn water (KRW) en om de doelstellingen te halen wordt gewerkt middels een clusteraanpak. In de vorige planperiode is de clusteraanpak van het NVO-programma verder uitgewerkt en zijn de eerste projecten uitgevoerd of gepland voor uitvoering. De hieraan toegekende middelen zijn uitgeput of toegekend aan reeds lopende ontwerpprojecten.

Figuur 1: Totale NVO opgave met verschillende kwaliteitseisen en programmaonderdelen

Er is een start gemaakt met de voorverkenning van diverse nieuwe trajecten. Om na de voorverkenning de ontwerpfase te kunnen starten, de ontwerpen verder te kunnen uitwerken en uiteindelijk te kunnen realiseren is voor deze laatste clusteraanpak een investeringskrediet nodig. Er wordt ingezet op een realisatie van 54 km eigenstandige NVO's in de komende periode.

Figuur 2: Totale NVO opgave stand van zaken per augustus 2024

Het clusterprogramma functioneert op basis van het programmatisch en kansgericht realiseren van NVO-trajecten, waarbij meer energie wordt gezet op kansrijke trajecten. Kansrijkheid zit hem dan met name in de beschikbaarheid van grond om de uitvoering te kunnen realiseren. De kansrijkheid van de geprogrammeerde trajecten wordt tijdens de fase van voorverkenning in beeld gebracht en dit resulteert in een dynamische prioritering. Het is dan mogelijk om te schuiven in de volgorde van uitwerken en het realiseren van de projecten waardoor de slagvaardigheid toeneemt. Het is daarom van belang om het clusterprogramma met bijbehorend investeringskrediet voort te zetten.

Figuur 3 geeft weer welke eerdere kredieten (fase I en fase II) zijn toegekend voor het NVO programma en welk krediet nu wordt gevraagd (fase III).

Figuur 3: Kredieten Clusterprogramma

Het clusterprogramma voor NVO's is gestart met projecten waarbij de omstandigheden gunstig waren om een natuurvriendelijke oever te creëren. Bijvoorbeeld omdat er geen gronden van particulieren aangekocht hoefden te worden maar een samenwerking met een gemeente (grondeigenaar) tot stand kon komen met betrekking tot inrichting van de oevers. Voor dit laatste deel van de opgave geldt dat in alle gevallen de huidige situatie niet ideaal is. Er is weinig beschaduwung langs beken en er zijn geen grondeigendommen langs de waterloop van TBO's, gemeenten of het waterschap zelf die we kunnen gebruiken. In het geval van hoge, steile oevers in de huidige situatie betekent dat dat er een brede strook grond benodigd is om een flauw talud te kunnen aanleggen. Daarnaast is ook de grondprijs gestegen. Dit zijn allemaal oorzaken waardoor de NVO kosten per km hoger dan in de eerste fase van het programma.

BEOOGD EFFECT

Met de aanleg van natuurvriendelijke oevers geeft het waterschap invulling aan de KRW-opgave. De kaderrichtlijn water schrijft een verbetering van de (ecologische) waterkwaliteit voor. Om deze verbetering tot stand te brengen zijn er verschillende maatregelen die worden toegepast.

In waterlopen met stilstaand water (sloten) wordt gevarieerd een flauw talud aangelegd. In waterlopen met stromend water (beken) gebeurt dit door te zorgen voor stromingsvariatie, kleine meanderingen en meer beschaduwing. Een combinatie van beide maatregelen is in sommige waterlopen ook van toepassing.

Deze maatregelen dragen bij aan de (ecologische) waterkwaliteit en leveren tevens een bijdrage aan een robuust en klimaatbestendig watersysteem. Dit wordt zorgvuldig in standgehouden door te streven naar zoveel mogelijk ecologisch oeverbeheer.

ARGUMENTEN

1.1 De tijd dringt! Alle projecten dienen nu in voorbereiding te gaan

Eind 2027 dienen minimaal de inrichtingsmaatregelen die bijdragen aan het realiseren van de KRW-doelen uitgevoerd te zijn. Hierdoor dient in de laatste jaren die hiervoor rest slagvaardig gewerkt te kunnen worden. Met de gevraagde middelen kunnen de resterende 54 km eigenstandige NVO voorbereid en uitgevoerd worden. Er is 30 km in ontwikkeling of reeds gerealiseerd.

1.2 De clusteraanpak is effectief en heeft als voordeel dat trajecten binnen de clusteraanpak op basis van prioriteit en slagingskans worden geprogrammeerd.

Binnen de clusteraanpak wordt prioriteit gelegd op trajecten waar realisatie mogelijk is binnen een reële termijn. Er lopen verschillende verkennende trajecten gelijktijdig, waardoor overzicht blijft over de opgave en de ontwerpen die op elkaar afgestemd worden. Er wordt zo veel als mogelijk gebruik gemaakt van een repeterende aanpak. Dit is efficiënt en effectief.

1.3 De aanleg van natuurvriendelijke oevers is een KRW-verplichting

Door het aanleggen van natuurvriendelijke oevers verbetert de kwaliteit van het watersysteem. Deze kwaliteitsverbetering is een verplichting aan het waterschap welke is opgelegd in de kaderrichtlijn water. Het is dus van belang dat het NVO-programma wordt uitgevoerd. Bij het inrichten van natuurvriendelijke oevers wordt rekening gehouden met een robuust karakter van het watersysteem. De ontwerpen van de NVO's zijn daarmee niet alleen gericht op de KRW-doelstelling maar ook op de mate waarin het watersysteem op droogte en piekafvoeren reageert.

KANTTEKENINGEN/RISICO'S

1.1 Kostenstijgingen

Het afgelopen jaar zijn de kosten enorm gestegen. Vanwege de programmatische aanpak en de lange doorlooptijd daarvan bestaat het risico dat de toegekende middelen niet toereikend zijn.

1.2 Beschikbaarheid van grond

Voor de meeste NVO trajecten is grondverwerving nodig om de juiste maatregelen te kunnen uitvoeren. Het verkrijgen van deze grondposities is onzeker en moeilijk planbaar, waardoor het

mogelijk is dat een deel van de resterende opgave niet tijdig gerealiseerd kan worden. Dit risico onderkennen we en we proberen dit te verkleinen.

Om slagvaardig met de NVO opgave om te kunnen gaan is het niet nodig om grondposities langs 100% van de opgave op een waterloop te verwerven. De ontwerpfase van de projecten start wanneer ca 50-70% van de nodige gronden zijn verworven, mits deze afwisselend langs de waterloop liggen.

FINANCIËN/SUBSIDIES/PROJECTENBOEK

In de Programmabegroting 2024, vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van 17 november 2023, is op basis van de programmering een investeringsvolume doorgerekend in meerjarig kader. Voor het NVO-programma is het volgende doorgerekend.

PJB-nr.	Projectnaam	Fase	Besluit	Uitgaven/inkomsten	Totaal
239	NVO programma 2022-2027	Voorbereiding en uitvoering	17-2-2023	Uitgaven	€ 1.950.000
				Inkomsten	€ -950.000
		Voorbereiding en uitvoering	B/C-krediet	Uitgaven	€ 7.950.000
				Inkomsten	€ -4.000.000
Opgenomen in Waterbeheerplan 2022-2027				Totaal BRUTO	€ 9.900.000
				Totaal NETTO	€ 4.950.000

In de vergadering van het algemeen bestuur van 17 februari 2023 is een investeringskrediet toegekend voor een bedrag van € 2.450.000 voor de clusteraanpak NVO (zie dossier 1022). In de raming hiervan is rekening gehouden met € 1.950.000 voor de aanleg van NVO's en € 500.000 voor het oplossen van knelpunten bij vispassages in de NVO-trajecten (werk met werk maken).

Gevraagd krediet/dekking

Om de voortgang van de clusteraanpak van NVO's te kunnen bewerkstelligen wordt een investeringskrediet van € 8.500.000 gevraagd. De hoogte van dit bedrag is gebaseerd op het inrichten van 54 kilometer natuurvriendelijke oevers. Naast de kosten voor de voorbereiding (inclusief interne kosten) en de inrichtingskosten is rekening gehouden met grond- en grondverwervingskosten (zie daarvoor bijgevoegde kostenraming).

Subsidie/inkomsten

De subsidiabele kosten worden voor 50% vergoed vanuit de bijdrageregeling Water en Bodem.

Effect op de exploitatie

De kapitaallasten worden effectief vanaf begrotingsjaar 2028. Het beheer en onderhouden van een NVO is maatwerk. Het effect op de exploitatiebegroting wordt nu geraamd op een toename van € 80.000.

De financiële consequentie van het gevraagde investeringskrediet is zichtbaar gemaakt in bijgaande financiële paragraaf (zie bijlage).

BIJDRAGE DUURZAAM WATERSCHAP

Het aanleggen van natuurvriendelijke oevers draagt direct bij aan een Klimaatrobuust watersysteem en zorgt voor een vergroting van de biodiversiteit

UITVOERING/VERVOLG

PHO 17 september

DB 1 oktober

Commissie WB 17 oktober
AB 15 november

Na vaststellen krediet worden programmatisch en in meerdere deeltrajecten successievelijk circa 50 km NVO gerealiseerd.

COMMUNICATIE/PARTICIPATIE

In het aankoop en planvormingsproces is er communicatie met eigenaren. De vastgestelde plannen doorlopen de procedure conform de vigerende wetgeving.

BIJLAGEN

- I. Financiële paragraaf FB IB 2024 35
- II. Kostenraming IB2024 35
- III. Projectenkaart NVO Clusteraanpak fase III

VERSIEDATUM

AB vergadering 15 november 2024

AB-BESLUIT

ONDERWERP:

Kredietaanvraag NVO Clusteraanpak III

AGENDAPUNT:

BESLUITNUMMER:

INVESTERINGSBESLUIT:

IB2024/35

Het Algemeen Bestuur van waterschap Aa en Maas;
gelezen het voorstel van het Dagelijks Bestuur van 1 oktober 2024 ;
gelet op het bepaalde in de [Benoem de wettelijke grondslag(en) waarop het besluit gebaseerd is, relevante richtlijnen/verordeningen die hierop van toepassing zijn, eventuele ingediende zienswijzen etc.];
gezien het advies van de commissie Commissie Watersysteembeheer van 17 november 2024 ;
overwegende

BESLUIT:

Het clusterprogramma voor natuurvriendelijke oevers (NVO's) voort te zetten en hiervoor een investeringskrediet beschikbaar te stellen van € 8.500.000,-.

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur in zijn openbare vergadering van 15 november 2024,

De secretaris,

De dijkgraaf,

Peter Verlaan

Mario Jacobs